

РЕЦЕНЗИЯ

Съгласно Заповед № Р-109-198/02.05.2018 г. на Ректора на МУ – Варна относно конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление: 7.1. Медицина, научна специалност: инфекциозни болести, за нуждите на факултет „Медицина“, Катедра „Инфекциозни болести, паразитология и дерматовенерология“, УС по Инфекциозни болести и паразитология и Първа клиника по инфекциозни болести към МБАЛ „Св. Марина“ ЕАД- Варна, ДВ, бр. 24 от 16.03.2018г., с кандидат Доц. Д-р Маргарита Димова Господинова, дм.

Рецензент: проф. д-р Майда Тихолова Митова, дм, избран за рецензент със заповед № Р-109-535/06.06.2018 г.

Кратки биографични данни и кариерно развитие

Доц. Д-р М. Господинова е родена на 04.06.1962 г. в гр. Малко Търново. Завършва медицина във ВМИ-Варна през 1986г. От 1991г. е асистент в Катедрата по инфекциозни болести, епидемиология и тропическа медицина (последователно старши и главен асистент от 2003 г.). Придобива специалност по инфекциозни болести през 1994 г. Кариерното развитие на доц. Господинова бележи възходяща посока: 2005-2012 - МБАЛ „Св. Марина“ ЕАД - Варна; Началник на I отделение на Инфекциозна клиника; 2012 - Началник на Клиниката по инфекциозни болести на МБАЛ „Св. Марина“ ЕАД - Варна; - Ръководител УНС по инфекциозни болести към Медицински университет-Варна; от 2012-2015 г. - Ръководител на Катедрата по Инфекциозни болести, епидемиология и тропическа медицина към Медицински университет-Варна; 2015 г.- досега - Ръководител на Катедрата по Инфекциозни болести, паразитология и дерматовенерология към Медицински университет-Варна. От 2011г. до сега е Републикански консултант по инфекциозни болести за Североизточна България.

През 2009 г. кандидатката обобщава основните си изследванията в дисертационен труд на тема “Проучвания върху особеностите в протичането на някои инфекциозни заболявания при възрастни над 60 години” и придобива образователна и научна степен „Доктор по медицина”. През 2011 г. доц. Господинова придобива академичната длъжност “доцент”.

Важно значение в професионалното и научно израстване на доц. Господинова имат участието ѝ в различни специализирани обучителни курсове и научни програми в основни направления на медицината. Те оказват ползотворно влияние в развитието ѝ като учен и специалист и включват следното. Курс на обучение по абдоминална ехография и отоскопия. и други важни медицински области. През 2014 година участва в първия международен работен семинар по антитероризъм, проведен в УМБАЛ „ Св.

Марина" - Варна под опеката на израелския посланик у нас и израелския институт по антитероризъм.

Тя е оценена високо като експерт и учен с участието ѝ в национални експертни органи. От 2013 г. тя е член на Националната експертна група на МЗ за разработване на Национална програма за контрол и лечение на ротавирусните гастроентерити, която стартира успешно през 2017 г. От 2014 година ръководи основен курс за специализанти по инфекциозни болести от Североизточна България. Включена е в Държавната изпитна комисия за придобиване на специалност по инфекциозни болести. Участва в редакционната колегия на списание "Наука Инфектология и Паразитология". Член е на БЛС, БДИБ и контролната комисия на СУБ- Варна. Знае писмено и говоримо френски, английски и руски езици.

Оценка на количествените и качествените научни показатели:

В конкурса доц. Маргарита Господинова участва с над 137 публикации и над 60 участия в научни конгреси, като 71 научни публикации са разработени след заемане на академична длъжност „Доцент“. От тях, 53 са публикувани в научната периодика и като доклади в сборници на конгреси, отпечатани в пълен обем, 7 са в чужди списания, 3 са под печат, а 18 са отпечатани в резюме.

Приемам ги за рецензиране както следва:

Монографичен труд за придобиване на академичната длъжност „професор“ – раздел I - №1.

Участие в изготвянето на книги, учебници и учебни помагала по инфекциозни болести: 13 (раздел II - №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13).

Научни публикации, публикувани в научната периодика и като доклади в сборници на конгреси, отпечатани в пълен обем.

В национална медицинска периодика – 32 (раздел III - №№ 1-32).

В международна медицинска периодика – 7 (раздел IV - №№ 1-7).

Публикувани резюмета в научни списания и сборници.

В национална медицинска периодика – 14 (раздел V - №№ 1-14).

В международна медицинска периодика – 4 (раздел VI- №№ 1-4).

Анализът на трудовете според участието на автора показва, че доц. Господинова е: първи и самостоятелен автор в 28 /52,83%/; втори автор в 12 /22,64%/; трети и пореден автор в 13 /24,53%/.

От публикувани резюмета на научни трудове, разпределението е както следва: първи и самостоятелен автор е в 9 /50,0%/; втори автор е в 3 /16,67%/; трети и пореден автор е в 6 /33,33%/.

След защитата на докторската ѝ дисертация през 2009 г. тя публикува 71 труда, което е свидетелство за възходящото ѝ научно развитие. Представените научни трудове и документация охарактеризират кандидатката като задълбочен изследовател и професионалист в областта на заразните болести.

Високото качество на научната продукция на кандидатката намира отражение в броя на цитиранията - общо 37, от които 32 цитирания са от български автори, а 5 са в чуждестранната медицинска литература. Импакт факторът от публикациите на доц. Господинова е **7,936**.

НАУЧНИТЕ ИНТЕРЕСИ ПО НАПРАВЛЕНИЯ на кандидатката могат да бъдат разпределени в 4 основни групи:

Трудове в областта на тропическите и трансмисивни инфекциозни заболявания убедително доказват острия усет на доц. Господинова към актуалните и социално значими заболявания. Представеният от кандидатката монографичен труд (I) е систематичен обзор върху Зика треската – отново появяващо се заболяване с огромно социално значение, Тя изяснява клиничния ход на Зика треската и усложненията, с които болестта се асоциира. Особено ценна е широко разгледаната диференциална диагноза с други инфекциозни заболявания, протичащи със сходна симптоматика. Предложените практически препоръки за диагноза и диференциална диагноза при пациент, завръщаш се от чужбина, разширяват обхвата на научния труд и подпомагат в значителен аспект ранната диагноза и стартиране навременно лечение. Полезни за клиничната практика са и представените протоколи за поведение на лекаря при случай на Зика треска, включително и при вродена форма на болестта.

Като дългогодишен преподавател доц. Господинова разработва проблемите на тропическите и трансмисивни инфекции в учебници по инфекциозни болести за медици и учебни помагала. Тя визира социално значими особено опасни инфекции: петнист тиф (епидемичен и ендемичен), марсилска треска, ку-треска, петниста треска на Скалистите планини, треска цуцугамуши, мелиоидоза и други (II-6, II-8, II-9, II-10, II-13). Въпреки че голяма част от посочените заболявания не се срещат на територията на България, те са особено актуални за съвременния свят, предвид настъпващите климатични промени, масовия международен транспорт, падането на границите и процъфтяването на туризма към различни екзотични територии, навлизането на човека в ареала на разпространение на причинителите и резервоарите на инфекцията. Особено ценна с всестранния и задълбочен анализ е и представената обзорна статия по въпросите на маларията като актуален проблем в условията на усиленото развитие на корабоплаването и морския туризъм (III-28).

Трудове, касаещи протичането на зооантропонозите (11-1, 11-2, II-3, II-4, 11-5, II-6, 11-7, II-11, 11-12, II-13, III-4, III-11, III-16, III-18, IV-3). В пет от представените научни трудове (III-4, III-11, III-16, III-18, IV-3) са обсъдени проблемите на някои от най-важните за територията на България зооантропонози. Яснотата в представянето на симптоматиката, диагностичния подход и терапевтичното поведение при подобни болни произтича от богатия клиничен опит на кандидатката и допринася за

подготовката на лекари и медицински кадри, работещи в сферата на инфектологията. Някои от зооантропонозите са проучени от автора и представени във вид на литературен обзор или като раздели от учебници (II-1, 11-2, 11-3, II-4, II-5, II-6, 11-7, II-11, 11-II-13).

Представеният случай на сепсис, с етиологичен агент *Salmonella enteritidis*, е особено интересен предвид нетипичното клинично протичане - липса на данни за имunosупресия и липса на диарийен синдром, както и недостатъчното терапевтично повлияване на болния от препоръчаните в официалните справочници трето генерационни цефалоспорини. Бързото овладяване на фебрилитета след започване на терапия с флуорирани хинолони ориентира клинициста към оптимален терапевтичен режим в случай на салмонелна бактериемия (IV-3).

Трудове, касаещи протичането на инфекциозните заболявания, в ерата на глобализацията – чрез задълбочен анализ на известните научни данни доц. Господинова подкрепя становището, че инфекциозните заболявания са изключително важни в социалноикономически и здравен аспект (III-15, III-20). Тя обобщава основните фактори на променящата се околна среда и анализира влиянието им върху съвременното протичане на инфекциозните болести. Натрупването на голям брой имunosупресиранни лица и съвременните възможности за удължаване средната продължителност на живота позволяват редица заболявания да достигнат до краен етап в своята еволюция, с единствена възможност за терапевтично поведение – органична трансплантация. Необходимостта от унифицирано поведение по отношение на инфекциите у трансплантирани болни е безспорна според доц. Господинова. Тя предлага алгоритъм за диагностично – терапевтично поведение при тези пациенти (IV-4).

Трудове, свързани с изследвания върху съвременните аспекти на възпалителния процес при инфекциозни заболявания - Продължавайки и доразвивайки интереса си към възпалителния отговор, доц. Господинова участва в проучвания върху някои лабораторни параметри на възпалителния процес при болни с остри инфекциозни заболявания. В три от своите научни трудове авторката разглежда клиничната стойност на лабораторния показател серумен амилоид А протеин (SAA), (III-30, III-31, IV-6). При възпалителен процес с бактериална етиология стойностите му нарастват подобно тези на С-реактивния протеин (CRP), но значително по-рано и по-бързо. В собствени проучвания кандидатката доказва, че SAA е острофазовият белтък, който може да бъде установен най-рано в хода на възпалителния процес. Той служи като надежден маркер за наличието на възпаление и насочва към бактериална етиология на заболяването.

Разгледани са още причините, честотата и патофизиологичните механизми, по които настъпва едно от най-честите отклонения при протеинурията и връзката между количеството излъчен белтък в урината и степента на бъбречните увреждания в хода на инфекциозните заболявания. Изследвани са и промените в нивата на някои микроелементи и витамини, регистрирани в хода на чревни инфекции с диарийен

синдром (I I I -13, IV-1, V-7). В първото за нашата страна изследване на цинковия статус и витамин Д3 статуса при деца в кърмаческа и детска възраст и връзката с диарийен синдром с различна етиология, извършено под научната ръководство на доц. Господинова, се достига до важен извод. Доказана е зависимост между цинковия статус, витамин Д3 статуса и интензитета и продължителността на диарийния синдром. Това дава ценни възможности в ръцете на инфекционисти и педиатри за успешно терапевтично повлияване на диарийните заболявания в съответната възраст (IV-1, V-7)..

Кандидатката представя задълбочения си литературен обзор, отчита мястото на фекалния калпротектин в диагностика на чревните инфекции, протичащи с диарийен синдром. Тя доказва и препоръчва използването му като ранен маркер за етиологичната диагноза на острите чревни инфекции (IV-5).

Други трудове в областта на инфекциозната патология – отразяват разнообразните и многопосочни интереси на кандидатката и допринасят за изясняване на редица проблеми. Проведени са проучвания върху различни инфекциозни заболявания, протичащи с ангажиране на централната нервна система. Задълбочено и всеобхватно е изследван мозъчния арахноидит, който и в наши дни е сериозно диагностично и терапевтично предизвикателство (III-2). Интересен за клиничната практика е представеният случай на краниална невропатия при пациент със сифилис (III-1, V-3). Кандидатката обобщава собствен опит върху основните характеристики на мозъчния оток при наблюдавани от нея 60 пациенти (III-3, V-4), както и този, свързан с неврологичните усложнения на варицела при 266 болни (III-19). Тя представя обширен обзор върху менингококовата болест (III-8), предназначен за ползване от общопрактикуващите лекари.

Част от научните трудове (III-5, III-21, III-24, III-25) са обзорни, анализиращи съвременни проблеми, свързани с въздушнокапкови инфекции. Разгледани са още развиващите се в хода на цитомегаловирусна инфекция бъбречни увреди (III-5), човешкият метапневмовирус като малко познат до момента агент в етиологичната структура на острите респираторни заболявания (III-24, V-6), както и късните усложнения от страна на отделителната система при болни от скарлатина (III-25). Кандидатката описва клиничен случай на дете с нефротичен синдром след варицела (III-22), изтъквайки нефропатичния потенциал на варицелния вирус и нуждата от колаборация със специалист нефролог. Разгледани са клиничните особености при четирима пациенти със смесена инфекция – варицела и скарлатина (III- 9, V-8). Извършени са проучвания върху епидемиологичните, клиничните и лабораторните особености при два случая на остър хепатит В с делта-агент (коинфекция) без хепатална кома, протекъл на фона на хроничен С хепатит (V-8). В своите научни трудове доц. Господинова разглежда в детайли проблемите на чревните инфекции, допринасяйки за подобряване на диференциалната диагноза (III-7) и насочва вниманието на клинициста към възможни усложнения, предимно от страна на бъбреците (III-14). Актуална и важна за медицинската практика е обзорната

публикация на кандидатката по проблемите на хемолитично-уремичния синдром, във връзка с епидемията от ЕНЕС 0104: Н4 (III-20) в Германия през 2015 г.

Проведено е мащабно за Варненски регион и страната проучване върху 363 деца на възраст до 5 години, пролежали в Клиниката по инфекциозни болести с диагноза ротавирусен гастроентерит /РГЕ/, отчитайки лекото протичане при пациентите, профилаксирани дори с една доза ваксина (III-17, III-26, V-10). Закъсняла диагностика и ненавременното лечение на урогениталните хламидиази могат да доведат до сериозни усложнения и последици особено у жените (III-29). Оставайки вярна на себе си доц. Господинова има разработки и извън специалността инфекциозни болести. Заедно с колектив от дерматолози проучва епидермофитозата и онихомикозата сред българско мъжко население (VI-3, VI-4). Доц. Господинова участва и в проучване, анализиращо ролята на цинковия дефицит в дерматологичната практика (III-32). Широката употреба на цинкови препарати за лечение на дерматологични състояния потвърждава значимостта на този микроелемент за поддържане хомеостазата на кожата.

Учебно-преподавателска дейност:

Важно условие за кандидатстване за академичното звание “Професор” е предаването на научните знания и практически умения на студенти и специализанти, както и ръководството на докторанти. В качеството ѝ на Ръководител Катедра по инфекциозни болести, паразитология и дерматовенерология от 2012 година Доц. Господинова има значителна преподавателска дейност – средната ѝ аудиторна заетост през последните 5 години 220 уч. ч. Тя е напълно достатъчна за участие в настоящия конкурс. Доц. Господинова изнася лекционен курс по инфекциозни болести и провежда упражнения на студенти по медицина, дентална медицина, инспектори обществено здраве, специализанти и докторанти по инфекциозни болести. Участва в изпитни комисии – семестриални/държавни изпити по инфекциозни болести, държавен изпит за придобиване на специалност по инфекциозни болести, колоквиуми на специализанти по инфекциозни болести. Наред с това, доц. Господинова е своя опит като ръководител на специализацията на 6 специализанта, от които 4 успешно придобили специалност към момента и е научен ръководител на 3 докторанти, двама от които защитили успешно, а третият е пред защита.

Участва и в провеждането на академични, научни и учебни съвети, оказва методична помощ на лечебни заведения от Североизточна България.

Диагностична и лечебна дейност:

Доц. М. Господинова е Началник Първа Клиника по инфекциозни болести към УМБАЛ „Света Марина“ – ЕАД. От 2011г. е включена в списъка на републиканските консултанти по инфекциозни болести за Североизточна България. Качеството на диагностично-лечебната дейност на доц. Господинова е с висока оценка. То е видно от нивото на разработване на клиничните проблеми в научната ѝ продукция, от участието

й в разработване на изследователски проекти, от активното й участие в научни дружества и от заслужения авторитет, с който се ползва сред колегите си.

В изследванията си доц. Господинова е постигнала значителни **научни приноси** с оригинален, потвърдителен и научно-приложен характер, по-значимите от които могат да се обобщят както следва:

С приносен характер са многобройните публикации на кандидатката, в които тя изяснява съществени проблеми на съвременното разпространение и протичане на редица тропически и трансмисивни инфекции. Тя разкрива основните фактори, които обуславят наблюдаващата се през последните десетилетия тенденция към зачестяване на тропическите инфекциозни болести и появата им в региони с умерен климат, където обичайно не се срещат.

Монографичният труд на кандидатката е насочен към треската Зика. Той представлява систематичен и последователен обзор върху това отново появяващо се заболяване, характеризиращо се с огромно социално значение предвид нарастващата честота на случаите, регистрирането на нови болни в страните с умерен климат и усложненията, които предизвиква, повлияващи в значителен аспект качеството на живот на болния. Монографията е конструирана последователно, систематично и изчерпателно. Тя третира историята на заболяването, таксономията и морфологичната характеристика на етиологичния агент. Проведен е задълбочен и критичен епидемиологичен анализ на заболеваемостта в периода от регистрирането на първите случаи през 1946 година до наши дни. Представена е съвременна информация относно ендемичните огнища, резервоара, пътищата на предаване и векторите на причинителя. Приложените литературни данни са детайлно анализирани от автора. Те потвърждават общоприетата днес дефиниция, че „Зика треската е природоогнищна зооноза, която при определени условия преминава в антропоноза“. Монографията е принос в изясняване клиничния ход на ЗТ (съответно завишаване на диагностичното мислене за нея в условия на пандемия) и усложненията, с които болестта се асоциира. Авторката акцентуира върху синдрома на Гилен - Баре и микроцефалията като усложнения, които превръщат Зика треската в заболяване с висока медицинска и социална значимост. Детайлно и изчерпателно са описани възможните диагностични и терапевтични процедури при двете състояния, представени като алгоритъм на поведение. Съществен принос на монографичния труд е широко разгледаната диференциална диагноза с други инфекциозни заболявания, протичащи със сходна симптоматика при лица, завръщащи се от тропични и субтропични райони. Полезни за клиничната практика са и представените протоколи за поведение на лекаря при случай на ЗТ, включително и при вродена форма на болестта с оглед ограничаване възможността за допускане на нов случай при съответен епидемиологичен риск. Предвид липсата на етиологично лечение на ЗТ, авторката акцентира върху профилактиката на болестта, разглеждайки съвременни противоепидемични мерки, част от които към момента на разработката са в етап на продължаващи проучвания. Монографичният труд представлява съществен научно-приложен принос в обучението на поколения лекари от различни медицински специалности - инфекционисти,

вирусолози, невролози, педиатри, неонатолози, акушер-гинеколози и др. Той е ценен и като надежден справочник по проблема включително за студенти по медицина, специализанти, работещи в сферата на общественото здраве с основна цел: мултидисциплинарно сътрудничество и екипен подход в борбата с инфекциозните болести в полза на отделния индивид и обществото като цяло. Авторката демонстрира задълбочени познания при представяне на съответните теоретични бележки, висока професионална култура при езиковото оформление на текста, което му придава качества на справочник по отношение клинично протичане, методи за диагностика, лечение и превенция на тропическите и трансмисивните заболявания.

С научно-приложен характер е приносът на кандидатката да споделя своите научни интереси със студенти по медицина и специализанти чрез участието си в съставяне на учебници и учебни помагала по инфекциозни болести. Проучвания върху проблемите на ЗТ са представени в учебник по инфекциозни болести за медицински специалисти (II-13), като материалът е изложен в систематизиран вид, без излишни подробности, следвайки общия план за разглеждане на инфекциозна болест. В тях задълбочено и систематично тя разглежда някои социално значими и особено опасни инфекции като петнист тиф (епидемичен и ендемичен), марсилска треска, ку-треска, петниста треска на Скалистите планини, треска цуцугамуши, мелиоидоза. Пандемичният потенциал на инфекциозните болести през 21-и век и възможността всеки инфекциозен агент, респективно инфекциозна болест да се срещне навсякъде и по всяко време, подчертава приноса на подобни разработки и помагала, разискващи проблемите на тези малко познати в умерените ширини заболявания.

Към научно-приложните приноси в сферата на тропическата медицина особено място заема и представената обзорна статия, разискваща болестта малария като един от основните и нерешени медицински проблеми на нашето време, в предвид липсата на ефективни ваксини. Важен е изводът, че надзорът върху внесените случаи на малария и превенцията на местното ѝ разпространение изискват активна колаборация между медицински специалисти на различни нива, здравни контролни органи на национално и местно ниво, брегови и флотски служби за граничен контрол.

Разработките на доц. Господинова в областта на зооантропонозите са с подчертано научно-приложен характер. Тя задълбочено проучва основните характеристики на някои от най-важните за територията на България зооантропонози. В разработката си относно ККХТ тя изтъква важния извод, че липсата на анамнестични данни за ухапване от кърлеж не отхвърлят диагнозата ККХТ при налична клинична симптоматика и препоръчва интердисциплинарен подход при провеждане на терапевтичните мероприятия.

Принос с научно-приложен характер са публикациите на кандидатката, свързани с анализа на заболяемостта от бруцелоза в съседните ни държави, както и опасността от възвръщането ѝ у нас под формата на активни огнища през 2005 - 2007 г. В две от своите обзорни статии доц. Господинова и нейният екип извършват подробен епидемиологичен анализ на последните епидемични взривове в Гърция и

Турция. Акцентирано е върху полиморфното клинично протичане на болестта, затрудняващо ранната диагноза. Представени са основният симптомокомплекс, клиничните форми и усложненията. Аргументирано се стига до извода, че бруцелозата е инфекциозна болест с огромно социално значение, свързано с неблагоприятни здравни и икономически последици. С научно-приложен принос са разработките на кандидатката, представени във вид на литературен обзор или като раздели от учебници. Те свидетелстват за висока теоретична подготовка на доц. Господинова, натрупана през дългогодишния стаж като преподавател по инфекциозни болести. Други зооантропонози като салмонелозите - едни от най-често срещаните бактериални инфекции в света, водещ здравен проблем не само в развиващите се, но и в икономически напредналите страни, насочват кандидатката към изследване на техните особености. Описаният клиничен случай на една от най-често срещаните зооантропонози в света - първична бактериемия при пациент от Тайван, причинена от *Salmonella enteritidis* е принос с научно-приложен характер. Доц. Господинова прави извод, че акуратното и своевременно диагностициране се оказва предизвикателство, налагащо провеждане на широк спектър от лабораторни и образни изследвания в тясна колаборация с различни медицински специалисти и дава ценни терапевтични препоръки за лечението на случаи със салмонелна бактериемия, предизвикани от щамове, резистентни на третогенерационни цефалоспорини.

Трудовете, посветени на процесите на глобализация в съвременния свят и влиянието ѝ върху инфекциозната патология са с научно-приложен характер. Кандидатката анализира медицинската литература по посочения проблем и допринася за изясняване и адаптиране на диагностично и терапевтично поведение при инфекциозно болните в съответствие с променящите се условия на средата в етап на глобализация. Обосновава нарастващата необходимост от тясна колаборация между специалисти от различни медицински специалности с оглед ранна диагностика, лечение и профилактика на заразните заболявания в съвременния свят. Изтъква предвидимите в бъдеще изменения в заболяемостта и епидемиологичната характеристика на различни инфекции, базирайки се на задълбочени проучвания върху еволюцията на патогенните микроорганизми и отчитайки съвременната патография на населението, обусловено от променящите се демографски, социални и икономически фактори на околната среда. Обзорната статия „Инфекции при трансплантирани“, представена от кандидатката е с научно-приложен характер. В нея са изложени данни относно етиологията на възпалителните заболявания у реципиентите, рисковите фактори и периода, в който се развива клиничната симптоматика. Предложен е алгоритъм на поведение, съобразен с утвърдените към момента международни консенсуси. Необходимостта от унифицирано поведение по отношение на инфекциите у трансплантирани болни е безспорна според доц. Господинова, предвид натрупването на имunosупресирани население, широкия достъп до инвазивни диагностични процедури и нарастване патогенния потенциал на микроорганизмите.

Възпалението в неговата патофизиологична същност и клинични изява представлява част от научните интереси на доц. Господинова. Ценен принос е

участието ѝ в проучвания върху някои параметри на възпалителния отговор при болни с остри инфекциозни заболявания. В три от своите научни трудове авторката разглежда клиничната стойност на лабораторния показател серумен амилоид А протеин (SAA), а една от статиите е публикувана в списание с висок импакт фактор. Цитирайки авторитетни литературни източници и, провеждайки собствени проучвания върху пациенти с грип и инфекциозна мононуклеоза тя установява, че SAA е най-ранният острофазов протеин. Обобщавайки данните от литературата и от собствените си изследвания тя посочва, че острофазовите протеини имат важна роля в проследяването на пациенти с инфекциозни заболявания и препоръчва определянето на серумните нива на SAA да стане неразделна част от изследванията при инфекциозно болни.

Разширявайки диренията си върху диагностичната стойност на основните клинично-лабораторни изследвания при инфекциозно болни доц. Господинова разглежда причините, честотата и патофизиологичните механизми, по които настъпва едно от най-честите отклонения при химично изследване на урина в хода на инфекциозни заболявания - протеинурията. Тя задълбочено изследва връзката между количеството отделен белтък в урината и степента и естеството на бъбречната увреда. Този принос за клиничната практика е важен с оглед на това, че позитивирането на симптома налага провеждане на скринингови изследвания на урина, прецизиране, анализиране, повтаряне и проследяване на резултатите, тъй като понякога в хода на дадената инфекция може да се отключи хронично бъбречно страдание.

Като ценен принос са изследванията на кандидатката върху промените в нивата на някои микроелементи и витамини, регистрирани в хода на острите чревни инфекции. Такова системно изследване на цинковия статус в зависимост от етиологията, интензитета и рисковите фактори на диарийния синдром при деца до 3 години и 6 месеца е проведено в България за първи път. Доказано е значимо повлияване от лечението с цинк на пациенти с ротавирусна инфекция, както и зависимост между ефекта от лечението и типа на диарийния синдром. Паралелно с това е отчетена и взаимовръзката с диетичния внос на цинк, етиологията, интензитета и рискови фактори на диарийния синдром. Тридесет и три процента от изследваните деца с диарийен синдром са с витамин Д недостатъчност, което показва съществуването на зависимост между цинковия статус, витамин Д3-статуса и продължителността и интензивността на диарийните епизоди при малки деца. Подобен извод представлява принос с научно-приложен характер. Той разширява кръгозора на инфекционисти, педиатри, неонатолози относно неизчерпаните все още възможности за повлияване на тези чести състояния както по отношение на лечението, така и по отношение на профилактиката. Цитираното проучване е част от научноизследователски проект на тема „Оценка на цинковия статус на деца в ранна възраст с остра диария и ефективност на допълнителната терапия с цинк”, финансиран от фонд „Научни изследвания” към Министерство на образованието и науката. Получените резултати са иновативни за нашата страна, със значима клинична приложимост. Темата е разработена от д-р Севда

Милева - докторант към Катедрата на самостоятелна подготовка с научен ръководител доц. Господинова.

Чревните инфекциозни заболявания заемат основен дял сред инфекциозната патология по целия свят и поставят нерешени проблеми. Това налага разработване на нови методи за диагностика и въвеждане на съвременни и високоспецифични показатели, отчитащи вида и тежестта на възпалителния процес. Съществен принос в тази насока е представеният от кандидатката литературен обзор за значението на фекалния калпротектин в съвременната диагностика на бактериални и вирусни чревни инфекции и възможностите, които маркерът предлага за тяхното ранно разграничаване, а също и в ранната диагноза на антибиотико-асоцииран колит. Изводите от описаните проучвания определят фекалния калпротектин като икономичен, неинвазивен и добре толериран от пациентите маркер за чревно възпаление, тежест на заболяването и ефекта

С приносен характер са научни разработки на кандидатката в областта на някои невроинфекции. Проучен е случай на невросифилис, манифестиран с краниална невропатия. Доц. Господинова ни запознава задълбочено и с едно диагностично и терапевтично предизвикателство, каквото е арахноидитът. В собствено проучване върху 60 болни с приемна диагноза мозъчен оток тя анализира честотата на този синдром в клиничната практика, рисковата възрастова група, клиничната симптоматика, с която се манифестира и заболяванията, които са причина за появата му. Компетентен и на високо професионално ниво е литературният обзор върху менингококовата болест - заболяване с тежко протичане и висок леталитет, което поставя сериозни диагностични и терапевтични проблеми пред клиницистите и в наши дни. Резултатите от двугодишен анализ на 266 болни от варицела показват, че неврологични усложнения се развиват при 2,25% от тях под формата на остър церебелит и енцефалит. При адекватно лечение трайни последици за преболелите не се регистрират. Представен е клиничен случай на редкия синдром на Адие, установен в хода на варицела (IV-7).

С приносен за клиничната практика характер са трудовете на доц. Господинова, посветени на въздушно капковите инфекции. Те включват изчерпателно разработената от кандидатката характеристика на метапневмовирусната инфекция като част от острите респираторни инфекции. Разгледани са цитомегаловирусната инфекция и бъбречните увреди, до които тя води; промените в устната кухина, регистрирани в хода на различни инфекциозни заболявания и късните усложнения от страна на отделителната система при болни от скарлатина. Кандидатката описва клиничен случай на дете с нефротичен синдром след варицела, изтъквайки нефропатичния потенциал на варицелния вирус. Разгледани са клиничните особености при четирима пациенти нерядко срещаната в клиничната практика смесена инфекция - варицела и скарлатина. С потвърдителен характер са проучванията на доц. Господинова върху епидемиологичните, клиничните и лабораторните особености при два случая на остър хепатит В с делта-антиген (коинфекция) без хепатална кома, протекъл на фона на хроничен С хепатит.

В своите научни трудове доц. Господинова разглежда в детайли проблемите на чревните инфекции в диференциално диагностичен план и техните възможни усложнения. Важна за клиничната практика е и разработката, свързана с ХУС, осъществена в актуален времеви период, след епидемичния взрив в Германия през 2011 г. С приносен характер за изучаване на детската диарийна заболяемост в национален мащаб е проведеното проучване върху 363 деца на възраст до 5 години, пролежали в Клиниката по инфекциозни болести с диагноза ротавирусен гастроентерит. Установена е целогодишна циркулация на етиологичния агент с честота на случаите 17,8% от всички регистрирани в проучваната възрастова група чревни инфекции в периода януари 2012 - юли 2014 година. Заболяването протича като средно тежка форма. В 5,5% от случаите на РВГЕ се касае за вътреболнична инфекция. У ваксинираните с една доза ваксина деца РВГЕ протече като лека клинична форма. Това изследване дава изключително ценни сведения за обосновка на Националната програма за контрол и лечение на РВГЕ 2017-2021 г.

От всички полово предаваеми инфекции урогениталните хламидиази заемат второ място в света по честота след трихомониазата. Най-често протичат безсимптомно или с лека клинична изява, което не изключва сериозни усложнения и последствия особено у жените. Литературният обзор по темата е особено актуален за здравното образование и сексуалната култура в наши дни и полезен за медицинските специалисти, насочвайки ги към алгоритъм на диагностично и терапевтично поведение при конкретните случаи.

Доц. Господинова има разработки с приносен характер и извън специалността инфекциозни болести. Резултатите от тези научни изследвания са публикувани в медицински списания с висок импакт фактор. Доц. Господинова участва и в проучване, анализиращо ролята на цинковия дефицит в дерматологичната практика. В него се доказва значимостта на този микроелемент за поддържане хомеостазата на кожата и се обосновава широката употреба на цинкови препарати за лечение на дерматологични заболявания.

Заклучение

Познавам доц. Маргарита Господинова от ранните години на постъпването ѝ като преподавател в Катедрата по инфекциозни болести, епидемиология и тропическа медицина в МУ-Варна. Тя проявява изключителна активност в овладяване на диагностични методи и терапевтични подходи в инфектологията. Високо уважавана е от своите колеги, студенти и специализанти, с изразено желание за внедряване новостите в научните изследвания и в рутинна диагностика и терапия чрез участието си в актуални и значими за медицината научни разработки. Доказала се е с високото качество на преподавателската си дейност и стремеж за предаване опита си в ръководството на специализанти и докторанти.

Като цяло научната продукция представя доц. Господинова като завършен учен и уважаван експерт в областта на заразните болести, обхванала не един значителен по важност дял от инфекциозната патология. Цялостната преподавателска, лечебна

дейност, както и постигнатите наукометрични показатели – публикации в реферирани издания с висок импакт фактор и многобройни цитирания, надхвърлят значително наукометричните изискванията на Закона за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав на МУ – Варна. Давам положителна оценка на кандидатката и предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват положително доц. д-р Маргарита Димова Господинова-Близнакова, дм да заеме академичната длъжност „Професор“ в професионално направление медицина, за нуждите на Катедра по инфекциозни болести, паразитология и дерматовенерология и Първа клиника по инфекциозни болести при УМБАЛ „Св. Марина“ – ЕАД, гр. Варна.

Рецензент:

Проф. Д-р Майда Тихолова, дм

26.06.2018 г.